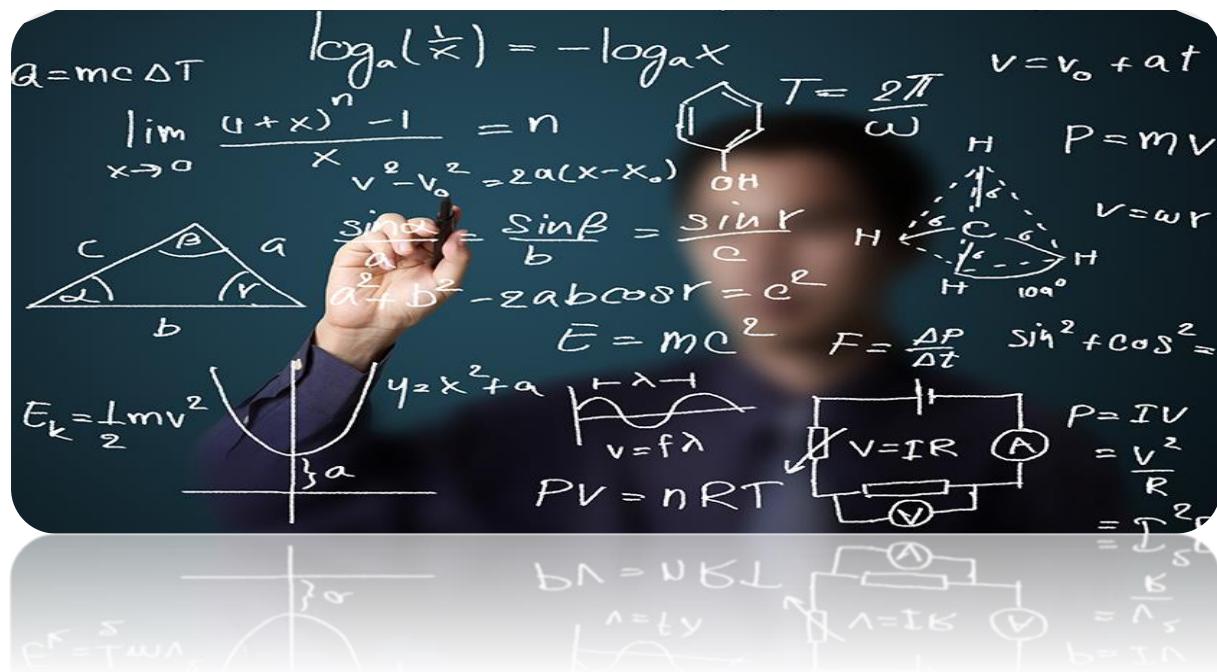

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

ANALIZA

Zbirka zadataka

Julija Mardešić

Listopad, 2019.

SADRŽAJ

1. FUNKCIJE.....	1
2. LIMESI	8
Oblik $\frac{\infty}{\infty}$	9
Oblik $\frac{0}{0}$	9
Oblik $\infty - \infty$	10
Oblik 1^{∞}	10
3. NEPREKIDNOST.....	10
4. DERIVACIJE	12
4.1. TANGENTA I NORMALA	14
4.2. EKSTREMI FUNKCIJE.....	15
4.3. ASIMPTOTE FUNKCIJE.....	16
4.4. KONVEKSNOST I KONKAVNOST	17
4.5. TOK FUNKCIJE	18
4.6. PRIMJENA DERIVACIJA.....	18
4.7. L'HOSPITALOVO PRAVILO.....	19
5. NIZOVI.....	19
6. REDOVI	22
6.1. RED POTENCIJA.....	23
6.2. TAYLOROV RED	24
7. INTEGRALI.....	25
7.1. NEODREĐENI INTEGRAL	25
7.1.1. METODA SUPSTITUCIJE.....	26
7.1.2. METODA PARCIJALNE INTEGRACIJE.....	27
7.1.3. INTEGRAL RACIONALNE FUNKCIJE.....	28
7.2. ODREĐENI INTEGRAL.....	29
7.2.1. SUPSTITUCIJA U ODREĐENOM INTEGRALU.....	29
7.2.2. PARCIJALNA INTEGRACIJA U ODREĐENOM INTEGRALU	30
7.2.3. NEPRAVI INTEGRALI	30
7.3. PRIMJENA ODREĐENOG INTEGRALA.....	31
7.3.1. POVRŠINA RAVNINSKOG LIKA.....	31
7.3.2. DULJINA LUKA KRIVULJE	32
7.3.3. VOLUMEN ROTACIONOG TIJELA.....	32
8. PRIMJERI KOLOKVIJA I ISPITA.....	33
9. LITERATURA.....	39

1. FUNKCIJE

1. Odredite jesu li sljedeća preslikavanja funkcije:

- a) $y=x^2$, x i y su realni brojevi
- b) $y=x^3$, x i y su realni brojevi
- c) $x=y^2$, x je pozitivan realni broj, y je realni broj
- d) $x=y^2$, x je pozitivan realni broj, y je pozitivan realni broj
- e) $x=y^2$, x je pozitivan realni broj, y je negativan realni broj
- f) $x^2 + y^2 = 1$, x i y su realni brojevi .

R: a) Da b) Da c) Ne d) Da e) Da f) Ne

2. Zadana je funkcija $f: \{1,2,3,4,5\} \rightarrow \{1,3,5,7,9\}$, $f(x) = 2x - 1$. Odredite domenu ili područje definicije i kodomenu ili područje vrijednosti funkcije f .

R: $D(f) = \{1,2,3,4,5\}$, $R(f) = \{1,3,5,7,9\}$

3. Zadana je funkcija $f(x) = \begin{cases} x, & x \in (-\infty, 1] \\ x^2, & x \in (1, \infty) \end{cases}$, izračunajte $f(-5)$, $f(0)$, $f(1)$, $f(5)$.

R: $f(-5) = -5$, $f(0) = 0$, $f(1) = 1$, $f(5) = 25$

4. Funkcija je zadana tablicom

x	1	2	3	4
f(x)	4	7	10	13

Odredite područje definicije i $f(4)$.

R: $D(f) = \{1,2,3,4\}$, $f(4) = 13$

5. Odredite parametre a i b funkcije f zadane s $f(x) = ax + b$ ako je

- a) $f(2) = 10$, $f(1) = 5$
- b) $f(3) = 3$, $f(6) = 0$.

R: a) $a=5$, $b=0$ b) $a=-1$, $b=6$

6. Odredite kvadratnu funkciju $f(x) = ax^2 + bx + c$ ako je $f(1) = 3$, $f(2) = 12$, $f(3) = 27$.

R: $f(x) = 3x^2$

7. Ako je $f(2x + 1) = 3x^2 - 5$ izračunajte $f(x)$, $f(5)$ i $f(x+3)$.

R: $f(x) = \frac{3x^2 - 6x - 17}{4}$, $f(5) = 7$, $f(x+3) = \frac{3x^2 + 12x + 10}{4}$

8. Ako je $f(x) = \frac{x^2 - 1}{2x}$ izračunajte $f(3)$, $f(x+1)$, $f(x-2)$ i $f(\frac{1}{x-1})$.

$$R: f(3) = \frac{4}{3}, f(x+1) = \frac{x^2+2x}{2x+2}, f(x-2) = \frac{x^2-4x+3}{2x-4}, f\left(\frac{1}{x-1}\right) = \frac{-x^2+2x}{2x-2}$$

9. Ako je $f\left(\frac{3x-1}{x+2}\right) = \frac{x+1}{x-1}$ odredite $f\left(\frac{x+3}{x-1}\right)$.

$$R: f\left(\frac{x+3}{x-1}\right) = \frac{5x-1}{x+11}$$

10. Ako je $f\left(\frac{x-1}{x+1}\right) = \frac{x}{x-2}$ odredite $f\left(\frac{x+1}{x-1}\right)$.

$$R: f\left(\frac{x+1}{x-1}\right) = \frac{2x}{2x+4}$$

11. Nacrtajte graf funkcije

- a) $f(x) = -2x + 1$
- b) $f(x) = 3x + 3$
- c) $f(x) = x^2 - x - 6$
- d) $f(x) = (x - 2)(3 - 2x)$.

12. Odredite područje definicije funkcije

a) $f(x) = \frac{1}{3x-5}$

b) $f(x) = \frac{1}{x^2}$

c) $f(x) = \frac{1}{x^2+1}$

d) $f(x) = x^2 - 2x + 1$

e) $f(x) = \sqrt{2x - 5}$

f) $f(x) = \sqrt{\frac{x+3}{2-x}}$

g) $f(x) = \sqrt{\frac{-2}{x-3}}$

h) $f(x) = \sqrt{x^2 + 2x + 1}$

i) $f(x) = \sqrt{-x^2 + 2x - 8}$

j) $f(x) = \sqrt{-1 + \frac{2x-1}{x-1}}$

k) $f(x) = \ln(2x - x^2) + \frac{1}{\sqrt{x-1}}$

l) $f(x) = \operatorname{arctg}(x + 1)$

m) $f(x) = \sqrt{3x - x^2} + \sin(3x + 1)$.

R: a) $D(f) = R \setminus \left\{ \frac{5}{3} \right\}$ b) $D(f) = R \setminus \{0\}$ c) $D(f) = R$ d) $D(f) = R$ e) $D(f) = [\frac{5}{2}, \infty)$

f) $D(f) = [-3, 2)$ g) $D(f) = (-\infty, 3)$ h) $D(f) = R$ i) $D(f) = \emptyset$

j) $D(f) = (-\infty, 0] \cup (1, \infty)$ k) $D(f) = (1, 2)$ l) $D(f) = R$ m) $D(f) = [0, 3]$

13. Odredite područje definicije funkcije

- a) $f(x) = \sqrt{\frac{x^2+1}{x+2}}$
b) $f(x) = \sqrt{\frac{x^2-1}{x+2}}$
c) $f(x) = \ln(7 - 3x)$
d) $f(x) = \log(x^2 - 2x + 8)$
e) $f(x) = \log\left(\frac{2-x}{3+3x}\right) + e^x$
f) $f(x) = \sqrt{3x - x^2} + \cos(2x + 1)$.

R: a) $D(f) = (-2, \infty)$ b) $D(f) = (-2, 1] \cup [1, \infty)$ c) $D(f) = (-\infty, \frac{7}{3})$ d) $D(f) = R$
e) $D(f) = (-1, 2)$ f) $D(f) = [0, 3]$

14. Odredite područje definicije funkcije

- a) $f(x) = \arcsin(x^2 - 3)$
b) $f(x) = \sqrt{\ln x - 1}$
c) $f(x) = \sqrt{\ln x + 1}$
d) $f(x) = x(\ln x)^2$
e) $f(x) = x \ln x^2$
f) $f(x) = 2^{-x} \sqrt{x-5}$
g) $f(x) = \frac{2}{\sqrt{2-x}}$
h) $f(x) = e^{\frac{x}{x-2}}$.

R: a) $D(f) = [-2, 2]$ b) $D(f) = (e, \infty)$ c) $D(f) = (e^{-1}, \infty)$ d) $D(f) = (0, \infty)$
e) $D(f) = R \setminus \{0\}$ f) $D(f) = [5, \infty)$ g) $D(f) = (-\infty, 2)$ h) $D(f) = R$

15. Jesu li jednake funkcije f i g ako je

- a) $f(x) = \frac{x^2-9}{x-3}$, $g(x) = x + 3$
b) $f(x) = \sqrt{4 - x^2}$, $g(x) = \sqrt{2 - x} \cdot \sqrt{2 + x}$
c) $f(x) = \log x^2$, $g(x) = 2 \log x$
d) $f(x) = \sqrt{\frac{x+3}{x+2}}$, $g(x) = \frac{\sqrt{x+3}}{\sqrt{x+2}}$?

R: a) Ne b) Da c) Ne d) Ne

16. Odredite nul točke funkcije, ukoliko one postoje

- a) $f(x) = \sin x - 1$
b) $f(x) = \cos x + 4$
c) $f(x) = e^{x-1}$
d) $f(x) = e^x + 1$.

R: a) $x = \frac{\pi}{2} + 2k\pi$ b) Nema nul točaka c) Nema nul točaka d) Nema nul točaka

17. Odredite nul točke funkcije

- a) $f(x) = x^2 - 4x$
- b) $f(x) = x^2 - x - 2$
- c) $f(x) = e^x - 1$
- d) $f(x) = \frac{1}{2x+1}$
- e) $f(x) = \frac{3x-1}{4x^2}$.

R: a) $x_1 = 0, x_2 = 4$ b) $x_1 = -1, x_2 = 2$ c) $x = 0$ d) Nema nul točaka e) $x = \frac{1}{3}$

18. Ako je g neparna funkcija i $g(-1) = -2$ koliko iznosi $g(1)$?

R: $g(1) = 2$

19. Provjerite parnost odnosno neparnost funkcije

- a) $f(x) = x^2 - 9$
- b) $f(x) = x^3 + 1$
- c) $f(x) = 2x^4 - 3x^2 + 1$
- d) $f(x) = x^3 - 6x$
- e) $f(x) = \frac{2x^2}{3 - 5x^4}$
- f) $f(x) = \frac{x - x^3}{x^2 + 2}$
- g) $f(x) = |x|$
- h) $f(x) = x|x|$.

R: a) Parna b) Ni parna ni neparna c) Parna d) Neparna e) Parna f) Parna g) Parna

h) Neparna

20. Ispitajte monotonost funkcija

- a) $f(x) = \frac{1}{2}x - 2$
- b) $f(x) = x^2 - 4x$
- c) $f(x) = \sin x$
- d) $f(x) = -x^2 + 5x - 6$
- e) $f(x) = \operatorname{tg} x$.

R: a) Rastuća na skupu R b) Funkcija pada na $(-\infty, 2)$ a raste na $(2, \infty)$ c) Funkcija raste na

$(-\frac{\pi}{2} + 2k\pi, \frac{\pi}{2} + 2k\pi), k \in \mathbb{Z}$ a pada na $(\frac{\pi}{2} + 2k\pi, \frac{3\pi}{2} + 2k\pi), k \in \mathbb{Z}$ d) Funkcija raste na

$(-\infty, \frac{5}{2})$ a pada na $(\frac{5}{2}, \infty)$ e) Rastuća na cijelom području definicije

21. Nacrtajte graf funkcije i ispitajte omeđenost

$$f(x) = \begin{cases} x^2, & x < 1 \\ 1, & x \geq 1 \end{cases} .$$

R: Funkcija je omeđena odozdo

22. Odredite gof i fog ako je

a) $f(x) = \frac{3x-1}{2}$, $g(x) = 2x + 5$

b) $f(x) = 5x^2 + 1$, $g(x) = 3^x - 1$

c) $f(x) = 2x - 1$, $g(x) = \frac{3x+2}{x^2+1}$.

R: a) $fog(x) = 3x + 7$, $gof(x) = 3x + 4$

b) $fog(x) = 5 \cdot (3^x - 1)^2 + 1$, $gof(x) = 3^{5x^2+1} - 1$

c) $fog(x) = \frac{-x^2+6x+3}{x^2+1}$, $gof(x) = \frac{4x-1}{4x^2-4x+2}$

23. Ako je $f(x) = x^4$, $g(x) = \sqrt{x}$, $h(x) = \frac{1}{1+x^2}$ odredite fog , gof , foh , goh , hof , $hogof$.

R: $fog(x) = x^2$, $gof(x) = x^2$, $foh(x) = \frac{1}{(1+x^2)^4}$, $goh(x) = \sqrt{\frac{1}{1+x^2}}$, $hof(x) = \frac{1}{1+x^8}$
 $hogof(x) = \frac{1}{1+x^4}$

24. Odredite inverznu funkciju funkcije $f(x)$ ako je

a) $f(x) = 3x - 2$

b) $f(x) = \frac{5x+2}{3x-1}$

c) $f(x) = \log_5(2x - 1) + 3$

d) $f(x) = 2^{x+3} - 1$.

R: a) $f^{-1}(x) = \frac{x+2}{3}$ b) $f^{-1}(x) = \frac{x+2}{3x-5}$ c) $f^{-1}(x) = \frac{5^{x-3}+1}{2}$

d) $f^{-1}(x) = \log_2(x + 1) - 3$

25. Ako je $f(2x + 1) = \frac{5x+1}{5-3x}$ odredite inverznu funkciju $f^{-1}(x)$.

R: $f^{-1}(x) = \frac{13x+3}{3x+5}$

26. Ako je $f(2^x) = \frac{3+2^{x+1}}{1-2^{x+2}}$ odredite inverznu funkciju $f^{-1}(x)$.

R: $f^{-1}(x) = \frac{x-3}{2+4x}$

27. Ako je $fog(x) = \frac{1-x}{4+x}$ i $g(x) = 2 - x$ odredite inverznu funkciju $f^{-1}(x)$.

R: $f^{-1}(x) = \frac{6x+1}{x+1}$

28. Ako je $f(2x - 1) = \frac{1+\frac{1}{1-x}}{1-\frac{1}{1-x}}$ odredite inverznu funkciju $f^{-1}(x)$.

$$R: f^{-1}(x) = \frac{x+3}{-x+1}$$

29. Nacrtajte graf funkcije $f(x) = \ln x$ i izračunajte $f(1)$, $f(e)$, $f(e^2)$ i odredite područje definicije i nul točke.

$$R: f(1) = 0, f(e) = 1, f(e^2) = 2, D(f) = (0, \infty), \text{nul točka } (1, 0)$$

30. Odredite područje definicije, skup funkcijskih vrijednosti i nul točke funkcije

- a) $f(x) = \ln x - 2$
- b) $f(x) = \ln(x - 2)$
- c) $f(x) = \ln x^2$.

$$R: a) D(f) = (0, \infty), R(f) = R, (e^2, 0) \text{ je nul točka}$$

$$b) D(f) = (2, \infty), R(f) = R, (3, 0) \text{ je nul točka}$$

$$c) D(f) = R \setminus \{0\}, R(f) = R, (-1, 0) \text{ i } (1, 0) \text{ su nul točke}$$

31. Zadana je funkcija $f(x) = x^2 + \frac{3}{2}x - 1$. Odredite x tako da je $f(x) \geq 0$.

$$R: x \in (-\infty, -2] \cup [\frac{1}{2}, \infty)$$

32. Odredite je li funkcija bijekcija

- a) $f(x) = 2x$
- b) $f(x) = x^2$
- c) $f(x) = -|x|$
- d) $f(x) = \sin x$.

R: a) Da b) Ne c) Ne d) Ne

33. Riješite jednadžbe

- a) $2^{\frac{3x-1}{3}} = 16\sqrt{8}$
- b) $9^x \cdot 27^{2x} = 3$
- c) $\frac{1}{25} \cdot 5^{\frac{3x+1}{2}} = 0.2 \cdot \sqrt{125}$
- d) $2^{2x} - 2^x - 12 = 0$
- e) $25^x - 6 \cdot 5^{x+1} + 5^3 = 0$

$$R: a) x = \frac{35}{6} \quad b) x = \frac{1}{8} \quad c) x = \frac{4}{3} \quad d) x = 2 \quad e) x_1 = 1, x_2 = 2$$

34. Riješite jednadžbe

- a) $\log(2x) - \log(x - 3) = 1$
- b) $\log_3(\log_2(2x - 3)) = 1$

- c) $\ln(3x + 8) = \ln(2x + 2) + \ln(x - 2)$
d) $16^{\log_4 x} = 25$
e) $\log_b x = \frac{2}{3} \log_b 27 + 2 \log_b 2 - \log_b 3, b > 0.$

R: a) $x = \frac{15}{4}$ b) $x = \frac{11}{2}$ c) $x = 4$ d) $x = 5$ e) $x = 12$

35. Rastavite funkcije na parcijalne razlomke

- a) $f(x) = \frac{x-3}{x^2+3x}$
b) $f(x) = \frac{x+2}{x^2-6x+9}$
c) $f(x) = \frac{-3x^2-x+3}{x^3(x-1)}$
d) $f(x) = \frac{x^2+2x+1}{x(x^2+x+1)}$
e) $f(x) = \frac{3}{x^2(x^2+x+3)}.$

R: a) $\frac{-1}{x} + \frac{2}{x+3}$ b) $\frac{1}{x-3} + \frac{5}{(x-3)^2}$ c) $\frac{1}{x} - \frac{2}{x^2} - \frac{3}{x^3} - \frac{1}{x-1}$ d) $\frac{1}{x} + \frac{1}{x^2+x+1}$ e) $-\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{x} + \frac{1}{x^2} + \frac{1}{3} \frac{x-2}{x^2+x+3}$

36. Napišite rastav na parcijalne razlomke funkcije $f(x) = \frac{9x^2-6x^3+1}{x^2(2x^2-3x+1)}$ (dovoljno je samo postaviti).

R: $\frac{A}{x} + \frac{B}{x^2} + \frac{C}{2x-1} + \frac{D}{x-1}$

37. Ako je $f(x) = \ln x + 1$ i $g(x) = \sqrt{x}$ odredite domenu od gof .

R: $D(gof) = [e^{-1}, \infty)$

38. Izračunajte $(gof)(0)$ ako je $f(x) = x + \pi$ i $g(x) = \cos x$.

R: $(gof)(0) = -1$

39. Odredite domenu, skup funkcija vrijednosti, nul točke, intervale monotonosti, parnost i omeđenost funkcija

- a) $f(x) = 2x + 1$
b) $f(x) = -3x + 1$
c) $f(x) = x^2 - 4x + 3$
d) $f(x) = -x^2 + 1$
e) $f(x) = \frac{1}{x}$
f) $f(x) = e^x$
g) $f(x) = 2^x - 1$
h) $f(x) = (\frac{1}{2})^x.$

R: a) $D(f) = R, R(f) = R$, nul točka je $(-\frac{1}{2}, 0)$, funkcija raste na cijelom području

domene, ni parna ni neparna, nije omeđena

- b) $D(f) = R, R(f) = R$, nul točka je $(\frac{1}{3}, 0)$, funkcija pada na cijelom području domene, ni parna ni neparna, nije omeđena
- c) $D(f) = R, R(f) = [-1, \infty)$, nul točke $(1, 0)$ i $(3, 0)$, funkcija pada na $(-\infty, 2)$ a raste na $(2, \infty)$, ni parna ni neparna, omeđena odozdo
- d) $D(f) = R, R(f) = [-\infty, 1)$, nul točke $(-1, 0)$ i $(1, 0)$, funkcija raste na $(-\infty, 0)$ a pada na $(0, \infty)$, ni parna ni neparna, omeđena odozgo
- e) $D(f) = R \setminus \{0\}, R(f) = R \setminus \{0\}$, nul točaka nema, funkcija pada na cijelom području definicije, neparna, nije omeđena
- f) $D(f) = R, R(f) = (0, \infty)$, nul točaka nema, funkcija raste na cijelom području definicije, ni parna ni neparna, omeđena odozdo
- g) $D(f) = R, R(f) = [-1, \infty)$, nul točka $(0, 0)$, funkcija raste na cijelom području definicije, ni parna ni neparna, omeđena odozdo
- h) $D(f) = R, R(f) = (0, \infty)$, nul točaka nema, funkcija pada na cijelom području definicije, ni parna ni neparna, omeđena odozdo

2. LIMESI

1. Izračunajte limese

a) $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \cos x$

b) $\lim_{x \rightarrow 0} \cos x$

c) $\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1}{x}$

d) $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x}$

e) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1}{x}$

f) $\lim_{x \rightarrow 0} e^x$

g) $\lim_{x \rightarrow \infty} e^x$

h) $\lim_{x \rightarrow 0} x e^x$

i) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 2x}{2x}$

j) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sin(x-1)}{x-1}$

k) $\lim_{x \rightarrow 0^+} 2^{\frac{1}{x}}$

l) $\lim_{x \rightarrow 0^-} 2^{\frac{1}{x}}$

R: a) 0 b) 1 c) $-\infty$ d) ∞ e) 0 f) 1 g) ∞ h) 0 i) 1 j) 1 k) ∞ l) 0

Oblik $\frac{\infty}{\infty}$

2. Izračunajte limese

a) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^2 - 3x + 1}{2x^2 + x}$
b) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{5x^2 - x + 2}{3x^3 + 2x - 4}$
c) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{2x^4 + 3x + 2}{3x^2 + 2x - 4}$
d) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{x^2 + 2x}}{x + 1}$
e) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x + \sqrt{x^2 - x}}{2x + 3}$.

R: a) $\frac{1}{2}$ b) 0 c) ∞ d) 1 e) 1

Oblik $\frac{0}{0}$

3. Izračunajte limese

a) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2 - 4}{x^2 - 3x + 2}$
b) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^3 - 2x}{x^2 - x}$
c) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 - x - 2}{x^2 - 4}$
d) $\lim_{x \rightarrow 9} \frac{\sqrt{x} - 3}{x - 9}$
e) $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{\cos x - \sin x}{1 - \tan^2 x}$
f) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan x - \sin x}{x^3}$
g) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 4x - \sin x}{x}$
h) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \sin 2x}{x + \sin 3x}$
i) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan 2x}{x}$
j) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 2x}{\tan x}$
k) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x)}{x}$.

R: a) 1 b) 2 c) $\frac{3}{4}$ d) $\frac{1}{6}$ e) $\frac{\sqrt{2}}{4}$ f) $\frac{1}{2}$ g) 3 h) $-\frac{1}{4}$ i) 2 j) 2 k) 1

Oblik $\infty - \infty$

4. Izračunajte limese

- $\lim_{x \rightarrow \infty} (\sqrt{x} - \sqrt{x-3})$
- $\lim_{x \rightarrow \infty} (x - \sqrt{x^2 + 3})$
- $\lim_{x \rightarrow \infty} (x - \sqrt{x^2 - 3x + 4})$
- $\lim_{x \rightarrow \infty} (\sqrt{x^2 + 1} - \sqrt{x^2 - 1})$
- $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{1-x} - \frac{3}{1-x^3} \right).$

R: a) 0 b) 0 c) $\frac{3}{2}$ d) 0 e) -1

Oblik 1^∞

5. Izračunajte limese

- $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{3}{x} \right)^x$
- $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+2x)^{\frac{1}{x}}}{\cos x}$
- $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x^2+5}{x^2} \right)^{x^2}$
- $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x-3}{x+1} \right)^x$
- $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x+1}{x-1} \right)^x.$

R: a) e^3 b) e^2 c) e^5 d) e^{-4} e) e^2

3. NEPREKIDNOST

1. Funkcija $f: R \rightarrow R$ je zadana formulom $f(x) = \begin{cases} x+2, & x < 2 \\ x^2-1, & x \geq 2 \end{cases}$. Odredite točke prekida ako ih funkcija ima.

R: $x_0 = 2$ je točka prekida

2. Funkcija $f: R \rightarrow R$ je zadana formulom $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2+x-2}{x-1}, & x \neq 1 \\ 2, & x = 1 \end{cases}$. Je li funkcija f neprekidna u točki $x_0 = 1$?

R: Funkcija f nije neprekidna u točki $x_0 = 1$

3. Odredite vrijednost parametra a tako da funkcija $f(x) = \begin{cases} 9 - x^2, & x \leq 3 \\ x + a, & x > 3 \end{cases}$ bude neprekidna.

R: $a = -3$

4. Odredite vrijednost parametra a tako da funkcija $f(x) = \begin{cases} \frac{\sin x}{x}, & x < 0 \\ x + a, & x \geq 0 \end{cases}$ bude neprekidna.

R: $a = 1$

5. Ispitajte neprekidnost funkcije $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 1}{x+1}, & x < -1 \\ -2, & x \geq -1 \end{cases}$.

R: Funkcija je neprekidna

6. Odredite vrijednost parametra a tako da funkcija $f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - 4}{x+2}, & x < -2 \\ 2 + a, & x \geq -2 \end{cases}$ bude neprekidna u $x_0 = -2$.

R: $a = -6$

7. Je li funkcija $f(x) = \begin{cases} x^2, & x < 1 \\ -x + 2, & x \geq 1 \end{cases}$

- a) neprekidna u točki $x_0 = 1$
- b) neprekidna u točki $x_0 = 3$?

R: a) Da b) Da

8. Nacrtajte graf funkcije $f: R \rightarrow R$ i provjerite je li funkcija neprekidna

a) $f(x) = \begin{cases} 2x - 2, & x \neq 0 \\ 2, & x = 0 \end{cases}$

b) $f(x) = \begin{cases} x, & x < 0 \\ 3x, & x > 0 \end{cases}$

c) $f(x) = \begin{cases} -x + 2, & x < 1 \\ x - 3, & x \geq 1 \end{cases}$

R: a) Ne b) Da c) Ne

9. Odredite vrijednost parametara a i b tako da funkcija $f(x) = \begin{cases} 2x, & x < -1 \\ ax + b, & -1 \leq x \leq 1 \\ x + 3, & x \geq 1 \end{cases}$ bude neprekidna na skupu R .

R: $a = 3, b = 1$

4. DERIVACIJE

1. Nađite prvu derivaciju zadanih funkcija

- a) $f(x) = x^5 + 3\cos x - e^x$
- b) $f(x) = 5x^3 - 2x^2 + 2x + 2$
- c) $f(x) = 3\sqrt{x} + \frac{1}{\sqrt{x}}$
- d) $f(x) = 5\tan x - \arcsin x + \frac{1}{x}$
- e) $f(x) = 2\ln x + \sqrt[3]{x^2} + \frac{1}{\sqrt[4]{x^3}}$.

R: a) $f'(x) = 5x^4 - 3\sin x - e^x$ b) $f'(x) = 15x^2 - 4x + 2$ c) $f'(x) = \frac{3x-1}{2x\sqrt{x}}$

d) $f'(x) = \frac{5}{\cos^2 x} - \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} - \frac{1}{x^2}$ e) $f'(x) = \frac{2}{x} + \frac{2}{3} \cdot x^{-\frac{2}{3}} - \frac{3}{4} \cdot x^{-\frac{7}{4}}$

2. Nađite prvu derivaciju zadanih funkcija

- a) $f(x) = x^2 \cdot e^x$
- b) $f(x) = 3^x \cdot x^3$
- c) $f(x) = \sqrt{x} \cdot \ln x$
- d) $f(x) = (x^3 + 2x) \cdot \sin x$
- e) $f(x) = \sqrt{x^3} \cdot \cos x$
- f) $f(x) = (\ln x - \frac{1}{x}) \cdot e^x$.

R: a) $f'(x) = 2xe^x + x^2e^x$ b) $f'(x) = 3^x \cdot x^2(x\ln 3 + 3)$ c) $f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}}(\ln x + 2)$

d) $f'(x) = (3x^2 + 2) \cdot \sin x + (x^3 + 2x) \cdot \cos x$ e) $f'(x) = \frac{3}{2}\sqrt{x} \cos x - x\sqrt{x} \sin x$

f) $f'(x) = e^x(\ln x + \frac{1}{x^2})$

3. Odredite prvu derivaciju zadanih funkcija

- a) $f(x) = \frac{x^2-3}{x^3+2x}$
- b) $f(x) = \frac{e^x}{2x-1}$
- c) $f(x) = \frac{x\ln x}{3}$
- d) $f(x) = \frac{\sin x}{2x}$
- e) $f(x) = \frac{2-\sqrt{x}}{\sqrt{x}+5}$
- f) $f(x) = \frac{1-\sin x}{2-\cos x}$.

R: a) $f(x) = \frac{-x^4+11x^2+6}{(x^3+2x)^2}$ b) $f(x) = \frac{e^x(2x-3)}{(2x-1)^2}$ c) $f'(x) = \frac{1}{3}(\ln x + 1)$ d) $f'(x) = \frac{2x\cos x - 2\sin x}{4x^2}$

e) $f'(x) = \frac{-7}{2\sqrt{x}(\sqrt{x}+5)^2}$ f) $f'(x) = \frac{1-\sin x - 2\cos x}{(2-\cos x)^2}$

4. Odredite prvu derivaciju složenih funkcija

- a) $f(x) = (x^2 - 3x)^{20}$
- b) $f(x) = e^{2x+2}$
- c) $f(x) = \ln(x^2 - x)$
- d) $f(x) = \cos(\sqrt{x} - 3)$
- e) $f(x) = \operatorname{tg}^2(3x)$
- f) $f(x) = (\sqrt{x} + \frac{1}{\sqrt{x}})^5$
- g) $f(x) = \operatorname{tg} \frac{1}{x}$
- h) $f(x) = \sqrt[3]{\sin x}$
- i) $f(x) = \sin \sqrt{x}$
- j) $f(x) = \sqrt{\operatorname{ctg} \frac{3}{x^2}}$
- k) $f(x) = x \cdot \sqrt{x^2 - 1}$
- l) $f(x) = \frac{\sin(x - \pi)}{x - \pi} + \frac{x - \pi}{\sin(x - \pi)}$
- m) $f(x) = \log_3 \sqrt{x^2 - x}$
- n) $f(x) = \frac{1}{18} \sin^6(3x) - \frac{1}{24} \sin^8(3x)$
- o) $f(x) = \frac{1 + \operatorname{arctg} x}{1 - \operatorname{arctg} x}$.

R: a) $f'(x) = 20(x^2 - 3x)^{19}(2x - 3)$ b) $f'(x) = 2e^{2x+2}$ c) $f'(x) = \frac{2x-1}{x^2-x}$

d) $f'(x) = -\sin(\sqrt{x}-3) \cdot \frac{1}{2\sqrt{x}}$ e) $f'(x) = 6\operatorname{tg}(3x) \cdot \frac{1}{\cos^2(3x)}$ f) $f'(x) = \frac{5(x-1)(x+1)^4}{2x^3\sqrt{x}}$

g) $f'(x) = \frac{-1}{x^2 \cos^2 \frac{1}{x}}$ h) $f'(x) = \frac{\cos x}{3\sqrt[3]{\sin^2 x}}$ i) $f'(x) = \frac{\cos \sqrt{x}}{2\sqrt{x}}$ j) $f'(x) = \frac{3}{x^3 \cdot \sin^2 \frac{3}{x^2} \cdot \sqrt{\operatorname{ctg} \frac{3}{x^2}}}$

k) $f'(x) = \frac{2x^2-1}{\sqrt{x^2-1}}$ l) $f'(x) = \frac{(x-\pi) \cdot \cos(x-\pi) - \sin(x-\pi)}{(x-\pi)^2} + \frac{\sin(x-\pi) - (x-\pi) \cdot \cos(x-\pi)}{\sin^2(x-\pi)}$

m) $f'(x) = \frac{2x-1}{2\ln 3(x^2-x)}$ n) $f'(x) = \sin^5(3x)\cos^3(3x)$ o) $f'(x) = \frac{2}{(1+x^2)(1-\operatorname{arctg} x)^2}$

5. Odredite derivaciju trećeg reda za funkciju $f(x) = \sqrt{x^3}$.

R: $f'''(x) = \frac{-3}{8} x^{-\frac{3}{2}}$

6. Odredite derivaciju n-tog reda za funkcije

- a) $f(x) = x^3 - 5x^2 + 5$
- b) $f(x) = e^{2x}$.

R: a) $f^{(n)}(x) = 0 \quad \forall n \geq 4$ b) $f^{(n)}(x) = 2^n \cdot e^{2x}$

7. Odredite derivaciju funkcije zadane implicitno

a) $x^2 - 2xy + 6y^3 - 10 = 0$

- b) $y^2 \cdot \sin xy = 0$
c) $3x \cdot \cos(x + y) = 0$.

R: a) $y' = \frac{y-x}{9y^2-x}$ b) $y' = \frac{-y^2 \cos xy}{2\sin xy + x \cos xy}$ c) $y' = \frac{-ctg(x+y)}{x} - 1$

8. Odredite derivaciju funkcija

- a) $f(x) = a^{x^2-3x+1} + \log_a(x^2 - 3x + 1)$
b) $f(x) = (2x^2 - 3x + 3)^{x-1}$.

R: a) $f'(x) = (2x - 3)(a^{x^2-3x+1} \ln a + \frac{1}{(x^2-3x+1)\ln a})$

b) $f'(x) = (2x^2 - 3x + 3)^{x-1}(\ln(2x^2 - 3x + 3) + \frac{(x-1)(4x-3)}{2x^2-3x+3})$

4.1. TANGENTA I NORMALA

1. Odredite jednadžbu tangente na graf funkcije $f(x) = x^2$ u točki $T(3, f(3))$.

R: $y = 6x - 9$

2. Odredite jednadžbu tangente na graf funkcije $f(x) = x^3 - x + 2$ u točki s apscisom $x_0 = 1$.

R: $y = 2x$

3. Odredite jednadžbu tangente na graf funkcije $f(x) = \frac{2x-1}{3x+2}$ u točki s apscisom $x_0 = 0$.

R: $y = \frac{7}{4}x - \frac{1}{2}$

4. Odredite jednadžbu tangente na graf funkcije $f(x) = \sin x$ u točki s apscisom $x_0 = 0$.

R: $y = x$

5. Odredite jednadžbu tangente na elipsu $3x^2 + 4y^2 = 48$ u točki $D(2, y < 0)$.

R: $y = \frac{1}{2}x - 4$

6. Odredite jednadžbu tangente i normale na hiperbolu $y = \frac{1}{x}$ u točki s apscisom $x_0 = \frac{1}{2}$.

R: $y = -4x + 4$, $y = \frac{1}{4}x + \frac{15}{8}$

7. Pod kojim kutem se sijeku krivulje $y = \sqrt{x}$ i $y = x^2$?

R: $\varphi = 36^\circ 52'$

8. Odredite kut pod kojim se sijeku grafovi funkcija $f(x) = 2x^2 - 4x + 5$ i $g(x) = x^2 + 2x - 4$.

R: $\varphi = 0^\circ$

9. Kako glasi jednadžba tangente na krivulju $y = 1 + 2x - x^2$ u točki njenog presjeka s osi ordinata?

R: $y = 2x - 1$

10. Kako glasi jednadžba tangente na graf funkcije $f(x) = x^2 - 2x + 5$ koja je okomita na pravac $y=x$?

R: $y = -x + \frac{19}{4}$

4.2. EKSTREMI FUNKCIJE

1. Odredite intervale monotonosti i ekstreme funkcije

- a) $f(x) = x^3 - 12x + 1$
- b) $f(x) = x^4 - x^3$
- c) $f(x) = x^3 - 3x^2 + 3x$
- d) $f(x) = \frac{1}{3}x^3 - \frac{3}{2}x^2 + 2x - 1$
- e) $f(x) = x^4 - 4x^3$.

R: a) Funkcija raste na $(-\infty, -2) \cup (2, \infty)$, funkcija pada na $(-2, 2)$. $T_1(-2, 17)$ je

lokalni maksimum, $T_2(2, -15)$ je lokalni minimum funkcije.

b) Funkcija pada na $(-\infty, \frac{3}{4})$ a raste na $(\frac{3}{4}, \infty)$. Točka $(\frac{3}{4}, -\frac{27}{1024})$ je minimum.

c) Funkcija raste $\forall x \in R$ i nema ekstrema.

d) Funkcija raste na $(-\infty, 1) \cup (2, \infty)$ a pada na $(1, 2)$. U točki $(1, -\frac{1}{6})$ ima lokalni maksimum a u točki $(2, -\frac{1}{3})$ je lokalni minimum.

e) Funkcija pada na $(-\infty, 3)$ a raste na $(3, \infty)$, u točki $(3, -27)$ ima minimum.

2. Odredite intervale monotonosti i ekstreme funkcije

- a) $f(x) = \frac{x^2}{x-1}$
- b) $f(x) = \sqrt{-x^2 + 7x - 10}$
- c) $f(x) = \sqrt{x^2 - 5x + 6}$
- d) $f(x) = \ln(x^2 + 5x + 4)$

e) $f(x) = \frac{x^2+5}{2-x}$

f) $f(x) = \frac{x+4}{7-x^2}$.

R: a) Funkcija raste na $(-\infty, 0) \cup (2, \infty)$ a pada na $(0,2) \setminus \{1\}$. U točki $(0,0)$ je lokalni maksimum.

b) Funkcija raste na $[2, \frac{7}{2})$ a pada na $(\frac{7}{2}, 5]$. U točki $(\frac{7}{2}, \frac{3}{2})$ je maksimum .

c) Funkcija pada na $(-\infty, 2]$ a raste na $[3, \infty)$. Nema ekstrema.

d) Funkcija pada na $(-\infty, -4)$ a raste na $(-1, \infty)$. Nema ekstrema.

e) Funkcija pada na $(-\infty, -1) \cup (5, \infty)$ a raste na $(-1,5) \setminus \{2\}$. U točki $(-1,2)$ ima lokalni minimum a u točki $(5,-10)$ lokalni maksimum.

f) Funkcija raste na $(-\infty, -7) \cup (-1, \infty) \setminus \{\sqrt{7}\}$ a pada na $(-7,-1) \setminus \{-\sqrt{7}\}$. U točki $(-1, \frac{1}{2})$ ima lokalni minimum a u točki $(-7, \frac{1}{14})$ lokalni maksimum.

3. Odredite vrijednost koeficijenta a tako da funkcija f postiže ekstrem u točki x_0 i provjerite radi li se o minimumu ili o maksimumu

a) $f(x) = x^2 + ax + 2, x_0 = 3$

b) $f(x) = ax^2 + 2x - 5, x_0 = 5$.

R: a) $a = -6$, minimum funkcije b) $a = -\frac{1}{5}$, maksimum funkcije

4. Odredite područje definicije, nul točke, intervale monotonosti i stacionarne točke funkcije

$$f(x) = \frac{x^2+4}{x^2-4}.$$

R: $D(f) = \mathbb{R} \setminus \{2, -2\}$, nul točaka nema. Funkcija raste na $(-\infty, 0) \setminus \{-2\}$ a pada na $(0, \infty) \setminus \{2\}$. U točki $(0,-1)$ je lokalni maksimum.

4.3. ASIMPTOTE FUNKCIJE

1. Odredite asimptote funkcije

a) $f(x) = \frac{3-2x}{3x+1}$

b) $f(x) = \frac{x-3}{x+3}$

c) $f(x) = \frac{3x^2+2x+1}{x^2-1}$

d) $f(x) = \frac{x^2-3x}{2x+1}$

e) $f(x) = \frac{3x^3-1}{x^2-2}$

f) $f(x) = \frac{x^3}{x^2-1}$

g) $f(x) = \frac{x^2}{x+1}$

h) $f(x) = \frac{x^3}{x^2+x+1}$.

R: a) $x = -\frac{1}{3}$ je vertikalna asimptota, $y = -\frac{2}{3}$ je horizontalna asimptota.

b) $x = -3$ je vertikalna asimptota, $y = 1$ je horizontalna asimptota.

c) $x = 1$ i $x = -1$ su vertikalne asimptote, $y = 3$ je horizontalna asimptota.

d) $x = -\frac{1}{2}$ je vertikalna asimptota, $y = \frac{1}{2}x - \frac{7}{4}$ je kosa asimptota.

e) $x = \sqrt{2}$ i $x = -\sqrt{2}$ su vertikalne asimptote, $y = 3x$ je kosa asimptota.

f) $x = 1$ i $x = -1$ su vertikalne asimptote, $y = x$ je kosa asimptota.

g) $x = -1$ je vertikalna asimptota, $y = x - 1$ je kosa asimptota.

h) $y = x - 1$ je kosa asimptota, vertikalnih nema.

2. Odredite asimptote funkcije

a) $f(x) = \sqrt{x^2 + 1}$

b) $f(x) = e^{\frac{1}{x}} - x$.

R: a) $y = x$ je desna kosa asimptota, $y = -x$ je lijeva kosa asimptota, vertikalnih nema.

b) $x = 0$ je desna vertikalna asimptota, $y = -x + 1$ je obostrana kosa asimptota.

3. Odredite vertikalne asimptote grafa funkcije $f(x) = \frac{2x^2+1}{3x+6}$. Ima li graf kosu asimptotu? (ako ima, napišite njenu jednadžbu).

R: $x = -2$ je vertikalna asimptota, $y = \frac{2}{3}x - \frac{4}{3}$ je kosa asimptota.

4.4. KONVEKSNOST I KONKAVNOST

1. Odredite intervale konveksnosti i konkavnosti i točke pregiba funkcije f

a) $f(x) = x^3 - 2x^2 - 6x$

b) $f(x) = x^4 + 2x^3 - 72x^2 + 4x$.

R: a) $(\frac{2}{3}, \frac{-140}{27})$ je točka pregiba. Funkcija je konkavna na $(-\infty, \frac{2}{3})$ a konveksna na $(\frac{2}{3}, \infty)$.

b) Točke $(-4, f(-4))$ i $(3, f(3))$ su točke pregiba. Funkcija je kokavna na $(-4, 3)$ a konveksna na $(-\infty, -4) \cup (3, \infty)$.

4.5. TOK FUNKCIJE

1. Ispitajte tok i nacrtajte graf funkcije f

a) $f(x) = \frac{x^4}{8} - x^2$

b) $f(x) = x^3 - 6x^2 + 5$

c) $f(x) = \frac{x^3}{x^2 - 4}$

d) $f(x) = \frac{x}{x^2 - 9}$

e) $f(x) = \frac{x^2}{x^2 - 4}$.

4.6. PRIMJENA DERIVACIJA

1. Konopom duljine 60 m treba omeđiti vrt tako da njegova površina bude što veća.

Koliko iznosi površina vrta?

R: $a = 15\text{m}$, $b = 15\text{m}$, $P = 225\text{m}^2$

2. U krug polumjera 10 cm upišite pravokutnik najvećeg opsega.

R: $a = b = 10\sqrt{2} \text{ cm}$, $O = 40\sqrt{2} \text{ cm}$

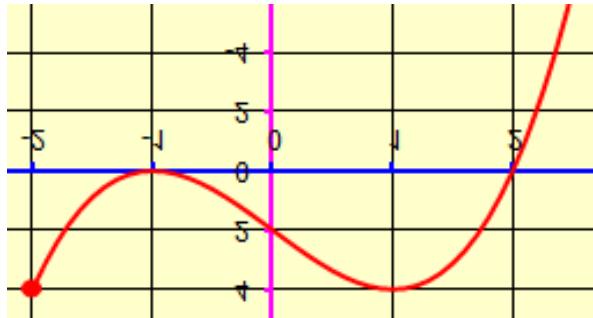
3. Broj x rastavite kao zbroj dva broja tako da njihov umnožak bude najveći.

R: $x = \frac{x}{2} + \frac{x}{2}$

4. Odredite duljine stranica jednakokračnog trokuta kojem je opseg 18 cm tako da mu površina bude maksimalna.

R: $a = b = 6 \text{ cm}$, $P = 9\sqrt{3}$

5. Na slici je dan graf derivacije $f'(x)$ funkcije $f(x)$. Odredite lokalne ekstreme funkcije f

R: $(2, f(2))$ je lokalni maksimum funkcije.

4.7. L'HOSPITALOVO PRAVILO

1. Primjenom L`Hospitalovog pravila izračunajte limese

a) $\lim_{x \rightarrow \frac{1}{2}} \frac{2x-1}{2x^2-3x+1}$

b) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x-\sin x}{x^2}$

c) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\operatorname{tg} x - x}{x - \sin x}$

d) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{\arctg x}$

e) $\lim_{x \rightarrow \pi} \frac{\operatorname{tg} x}{\sin 3x}$

f) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{x}-1}{x-1}$

g) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+x)}{x}$

h) $\lim_{x \rightarrow 0} x \cdot e^{\frac{1}{x}}$

i) $\lim_{x \rightarrow \infty} (2x+3)\sin \frac{1}{x}$

j) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3-x^2-x+1}{x^4-2x^2+1}.$

R: a) -2 b) 0 c) 2 d) 1 e) $\frac{1}{3}$ f) $\frac{1}{2}$ g) 1 h) ∞ i) 2 j) $\frac{1}{2}$

5. NIZOVI

1. Zadani su opći članovi niza . Napišite prvih 5 članova niza

a) $a_n = 3 \cdot 2^{n-1}$

b) $a_n = 2 + (-1)^n$

c) $a_n = \frac{(-1)^n}{n^2+2}$

d) $a_n = \cos \frac{n\pi}{4}.$

R: a) 3,6,12,24,48 b) 1,3,1,3,1 c) $-\frac{1}{3}, \frac{1}{6}, -\frac{1}{11}, \frac{1}{18}, -\frac{1}{27}$ d) $\frac{\sqrt{2}}{2}, 0, -\frac{\sqrt{2}}{2}, -1, -\frac{\sqrt{2}}{2}$

2. Odredite opći član niza

a) $\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \frac{4}{5}, \dots$

b) $\frac{1}{2 \cdot 3}, \frac{1}{3 \cdot 4}, \frac{1}{4 \cdot 5}, \dots$

c) $0, \frac{1}{3}, 0, \frac{1}{4}, 0, \frac{1}{5}, \dots$

R: a) $a_n = \frac{n}{n+1}$ b) $a_n = \frac{1}{(n+1)(n+2)}$ c) $a_n = \begin{cases} 0, & n = 2k-1 \\ \frac{1}{\frac{n}{2}+2}, & n = 2k \end{cases}$

3. Odredite aritmetički niz ako je

a) $a_3 + a_7 = 2$ b) $a_3 + a_9 = 10$
 $a_6 - a_4 = 2$ $a_1 \cdot a_4 = 45$.

R: a) $a_1 = -3, d = 1$ b) $a_1 = -15, d = 4$ ili $a_1 = \frac{15}{2}, d = -\frac{1}{2}$

4. Koliki je zbroj prvih 17 članova aritmetičkog niza čiji je deveti član jednak 35 ?

R: $S_{17} = 595$

5. U aritmetičkom nizu je $a_3 + a_7 = 10$. Odredite sumu prvih devet članova tog niza.

R: $S_9 = 45$

6. U jednadžbi $2 + 5 + 8 + \dots + x = 155$ izračunajte koliko iznosi x.

R: $x = 29$

7. Dokažite da je niz $a_n = -5 \cdot 2^n$ geometrijski.

R: $a_1 = -10, q = 2$

8. Odredite geometrijski niz ako je

a) $a_1 - a_2 = 35$
 $a_3 - a_4 = 560$
b) $a_1 + a_2 + a_3 = 31$
 $a_1 + a_3 = 26$.

R: a) $a_1 = \frac{35}{4}, q = 4$ ili $a_1 = -\frac{35}{4}, q = -4$ b) $a_1 = 1, q = 5$ ili $a_1 = 25, q = \frac{1}{5}$

9. Odredite x tako da brojevi $x + 5$, $25 - x$ i $30 + 2x$ budu tri uzastopna člana geometrijskog niza.

R: $x_1 = 5, x_2 = 95$

10. Ispitajte je li niz čiji je opći član $a_n = \frac{1}{n+2}$ omeđen .

R: Niz je omeđen.

11. Ispitajte je li niz čiji je opći član $a_n = \frac{n+1}{n}$ monoton ?

R: Niz je monoton.

12. Ispitajte monotonost niza čiji je opći član $a_n = \frac{2^n}{n+1}$.

R: Niz je monoton.

13. Opći član niza je $a_n = \frac{1}{n^3}$. Je li niz konvergentan ?

R: Niz je konvergentan.

14. Napišite prva dva člana niza $a_n = \frac{1-5n^2}{2n^2+2n+4}$. Je li niz konvergentan ?

R: $\frac{1}{2}, -\frac{19}{16}$, niz je konvergentan.

15. Ispitajte konvergenciju niza čiji je opći član

a) $a_n = \frac{1-5n}{2n^2}$

b) $a_n = \frac{5n^2-3}{3n+2n^2}$

c) $a_n = \frac{3n^2+2n}{5n-1}$.

R: a) Da b) Da c) Ne

16. Izračunajte limes sljedećih nizova čiji je opći član

a) $a_n = \frac{3n^3+2n^2}{n^3-n^2+1}$

b) $a_n = \frac{3n+1}{\sqrt{4n^2-2n+1}}$

c) $a_n = 4n(\sqrt{n^2+1} - n)$

d) $a_n = \frac{3^n+1}{2-3^{n+1}}$

e) $a_n = (1 - \frac{2}{3^n})^n$.

R: a) 3 b) $\frac{3}{2}$ c) 2 d) $-\frac{1}{3}$ e) e^{-2}

17. Izračunajte

a) $\lim_{n \rightarrow \infty} (1 - \frac{1}{n})^n$

b) $\lim_{n \rightarrow \infty} (1 + \frac{2}{n-1})^n$.

R: a) e^{-1} b) e^2

18. Napišite peti član rekurzivnog niza određenog uvjetima

a) $a_1 = 2, a_n = 3a_{n-1} + 1$

b) $a_1 = 3, a_n = 2a_{n-1} - n$.

R: a) $a_5 = 202$ b) $a_5 = 7$

6. REDOVI

1. Ispitajte konvergenciju reda

a) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n+1}{3n+1}$

b) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^2-2}{2n^2+2}$.

R: a) Red divergira b) Red divergira

2. Pokažite da je red geometrijski i izračunajte mu sumu

a) $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{4}{10^n}$

b) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{2}{3^n}$.

R: a) $q = \frac{1}{10}$, $S = \frac{40}{9}$ b) $q = \frac{1}{3}$, $S = 1$

3. Ispitajte konvergenciju reda

a) $\sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{n+1}{2n-1}\right)^n$

b) $\sum_{n=0}^{\infty} \frac{n!}{3^{n+1}}$

c) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^n}$

d) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{3n+1}{3^n}$

e) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n \cdot 5^{n+1}}{10^n}$

f) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^3}{2^n}$

g) $\sum_{n=1}^{\infty} n^n$

h) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{3 \cdot 5^{n+1}}{n!}$

i) $\sum_{n=1}^{\infty} \cos(n-1) \cdot \pi$

j) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(n+1)^n}$

k) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{5^n}$.

R: a) Konvergira b) Divergira c) Konvergira d) Konvergira e) Konvergira f) Konvergira

g) Divergira h) Konvergira i) Divergira j) Konvergira k) Divergira

4. Ispitajte koji red konvergira

a) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^s}$, $s > 1$

b) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^s}$, $s \leq 1$.

R: a) Konvergira b) Divergira

5. Ispitajte jesu li zadani redovi konvergentni

a) $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \cdot \frac{1}{(2n-1)^2}$

- b) $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} \cdot \frac{1}{n}$
c) $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n-1} \cdot \frac{1}{n^3}$.

R: a) Da b) Da c) Da

6. Provjerite jesu li redovi absolutno konvergentni

- a) $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \cdot \frac{1}{(2n+1)!}$
b) $\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \cdot \frac{n}{5^n}$.

R: a) Da b) Da

6.1. RED POTENCIJA

1. Odredite radijus konvergencije i interval konvergencije reda potencija

$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{n}{4^n} \cdot (x - 1)^n. \text{ Konvergira li red za } x = 2 ?$$

R: $r = 4$, interval konvergencije $(-3, 5)$, red konvergira za $x = 2$

2. Odredite radijus konvergencije i interval konvergencije reda potencija

- a) $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(n^2+1)} \cdot (x + 2)^n$
b) $\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \cdot \frac{1}{(2n)!} \cdot x^n$.

R: a) $r = 1$, interval konvergencije $(-3, -1)$ b) $r = \infty$, red konvergira $\forall x \in R$

3. Odredite radijus i interval konvergencije reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(2n)!}{5^n} x^n$. Konvergira li red za $x=1$?

R: $r = 0$, red divergira $\forall x \in R$

4. Odredite interval konvergencije reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{5^{2n}}{(n+1)!} (x - 1)^n$. Konvergira li red za $x = 5$?

R: Red konvergira $\forall x \in R$

5. Odredite interval konvergencije reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{2^n} (x + 1)^n$.

R: $r = \infty$, red konvergira $\forall x \in R$

6. Odredite interval konvergencije reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{3^n(n+1)}{n!} (x + 1)^n$. Konvergira li red za $x = 1$?

R: $r = \infty$, red konvergira $\forall x \in R$

6.2. TAYLOROV RED

1. Odredite Taylorov polinom četvrtog stupnja $P_4(x)$ za funkciju $f(x) = e^x$ u okolini točke $x_0 = 0$.

$$R: P_4(x) = 1 + 1x + \frac{1}{2!}x^2 + \frac{1}{3!}x^3 + \frac{1}{4!}x^4$$

2. Odredite Taylorov polinom četvrtog stupnja $P_4(x)$ za funkciju $f(x) = \cos x$ u okolini točke $x_0 = 0$.

$$R: P_4(x) = 1 - \frac{1}{2!}x^2 + \frac{1}{4!}x^4$$

3. Odredite MacLaurinov polinom petog stupnja za funkciju $f(x) = \ln(x + 2)$.

$$R: P_5(x) = \ln 2 + \frac{1}{2}x - \frac{1}{8}x^2 + \frac{1}{24}x^3 - \frac{1}{64}x^4 + \frac{1}{160}x^5$$

4. Funkciju $f(x) = \frac{1}{x}$ razvijte u Taylorov red u okolini točke $x_0 = 2$.

$$R: \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \frac{1}{2^{n+1}} (x - 2)^n$$

5. Odredite Taylorov polinom trećeg stupnja za funkciju $f(x) = \sin x$ u okolini točke

$$x_0 = \pi.$$

$$R: P_3(x) = -1(x - \pi) + \frac{1}{6}(x - \pi)^3$$

6. Funkciju $f(x) = \frac{1}{1-x}$ razvijte u MacLaurinov red potencija. Odredite interval konvergencije reda.

$$R: \sum_{n=0}^{\infty} x^n, r = 1, (-1, 1) \text{ je interval konvergencije}$$

7. Funkciju $f(x) = e^x$ razvijte u MacLaurinov red potencija. Odredite interval konvergencije reda.

$$R: \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{n!} x^n, r = \infty, \text{ red konvergira } \forall x \in R$$

8. Izračunajte približnu vrijednost funkcije $f(x) = \ln x$ u točki $x = 0.9$ pomoću Taylorovog polinoma 2.stupnja u okolini točke $x_0 = 1$.

$$R: P_2(0.9) = -0.105$$

9. Pomoću Taylorovog polinoma drugog stupnja u okolini točke $x_0 = 1$ izračunajte približnu vrijednost funkcije $f(x) = e^{x^2}$ za $x = 1.1$.

$$R: P_2(1.1) = 3.343487$$

- 10.** Pomoću Taylorovog polinoma drugog stupnja u okolini točke $x_0 = 1$ izračunajte približnu vrijednost funkcije $f(x) = e^{1-x}$ za $x = 1.1$.

R: $P_2(1.1) = 0.905$

7. INTEGRALI

7.1. NEODREĐENI INTEGRAL

- 1.** Sljedeće integrale svedite na tablične transformirajući podintegralnu funkciju i koristeći osnovna pravila za integriranje.

- $\int x^3 dx$
- $\int (x^2 - 5x + 5) dx$
- $\int \left(\sin x - \cos x + \frac{2}{x}\right) dx$
- $\int (5e^x + 3\operatorname{tg} x) dx$
- $\int x^2 \cdot \sqrt[3]{x} dx$
- $\int \sqrt{x} \sqrt{x \sqrt{x}} dx$
- $\int (1 + x^2)^2 dx$
- $\int \frac{x^2 - 3x + 2}{x} dx$
- $\int (1 - \frac{1}{x^2}) \sqrt{x} \sqrt{x} dx$
- $\int (5 - 2^x) dx$.

R: a) $\frac{x^4}{4} + c$ b) $\frac{x^3}{3} - \frac{5x^2}{2} + 5x + c$ c) $-\cos x - \sin x + 2\ln|x| + c$ d) $5e^x - 3\ln|\cos x| + c$

e) $\frac{3}{10}x^{\frac{10}{3}} + c$ f) $\frac{8}{15}x^{\frac{15}{8}} + c$ g) $x + \frac{2x^3}{3} + \frac{x^5}{5} + c$ h) $\frac{x^2}{2} - 3x + 2\ln|x| + c$ i) $\frac{4}{7}x^{\frac{7}{4}} + 4x^{\frac{-1}{4}} + c$

j) $5x - \frac{2^x}{\ln 2} + c$

- 2.** Riješite sljedeće integrale transformacijom kvadratnog trinoma i svođenjem na tablične integrale

- $\int \frac{dx}{x^2 + 2x}$
- $\int \frac{dx}{x^2 + x + 1}$
- $\int \frac{dx}{x^2 - x + 2}$
- $\int \frac{dx}{4x^2 + 4x + 5}$
- $\int \frac{dx}{x - x^2 - \frac{5}{2}}$

f) $\int \frac{dx}{x^2 - 2x + 3}$
 g) $\int \frac{dx}{2x^2 - 14x + 20}$
 h) $\int \frac{dx}{\sqrt{2x^2 - 6x + 5}}$
 i) $\int \frac{dx}{\sqrt{-x^2 - 4x - 3}}$
 j) $\int \frac{dx}{\sqrt{x+x^2}}.$

R: a) $\frac{1}{2} \ln \left| \frac{x}{x+2} \right| + c$ b) $\frac{2\sqrt{3}}{3} \operatorname{arctg} \frac{2x+1}{\sqrt{3}} + c$ c) $\frac{2\sqrt{7}}{7} \operatorname{arctg} \frac{2x-1}{\sqrt{7}} + c$ d) $\frac{1}{4} \operatorname{arctg} \left(x + \frac{1}{2} \right) + c$

e) $\frac{-2}{3} \operatorname{arctg} \frac{2x-1}{3} + c$ f) $\frac{1}{\sqrt{2}} \operatorname{arctg} \frac{x-1}{\sqrt{2}} + c$ g) $\frac{1}{6} \ln \left| \frac{x-5}{x-2} \right| + c$
 h) $\frac{1}{\sqrt{2}} \ln \left| x - \frac{3}{2} + \sqrt{x^2 - 3x + \frac{5}{2}} \right| + c$ i) $\arcsin(x+2) + c$ j) $\ln \left| x + \frac{1}{2} + \sqrt{x^2 + x} \right| + c$

7.1.1. METODA SUPSTITUCIJE

1. Riješite integrale metodom supstitucije

a) $\int (2 - 2x)^5 dx$
 b) $\int \frac{dx}{(x-3)^2}$
 c) $\int \sqrt{2x-1} dx$
 d) $\int e^{-x} dx$
 e) $\int \frac{dx}{x-3}$
 f) $\int \operatorname{tg} x dx$
 g) $\int \operatorname{ctg} x dx$
 h) $\int \sin(2x + 3) dx$
 i) $\int \frac{\sqrt{3+\ln x}}{x} dx$
 j) $\int \frac{x dx}{1+x^4}$
 k) $\int \frac{e^x dx}{(1+e^x)^2}.$

R: a) $-\frac{1}{12}(2 - 2x)^6 + c$ b) $-\frac{1}{x-3} + c$ c) $\frac{1}{3}(2x-1)\sqrt{2x-1} + c$ d) $-e^{-x} + c$

e) $\ln|x-3| + c$ f) $-\ln|\cos x| + c$ g) $\ln|\sin x| + c$ h) $-\frac{1}{2}\cos(2x + 3) + c$

i) $\frac{2}{3}(3 + \ln x)\sqrt{3 + \ln x} + c$ j) $\frac{1}{2} \operatorname{arctg}(x^2) + c$ k) $-\frac{1}{1+e^x} + c$

2. Riješite integrale koristeći metodu supstitucije

a) $\int e^{\sin x} \cdot \cos x dx$

- b) $\int 2^{\cos x} \cdot \sin x dx$
 c) $\int \frac{dx}{x \cdot (\ln x)^2}$
 d) $\int (3x^2 + 2x)(x^3 + x^2 - 1) dx$
 e) $\int \frac{x dx}{3-2x^2}$
 f) $\int \sin x \cos^3 x dx$
 g) $\int \frac{\sin x dx}{\cos^2 x}$
 h) $\int \frac{x dx}{\sqrt{1-x^2}}$
 i) $\int \sin x \cdot e^{-\cos x} dx.$

R: a) $e^{\sin x} + c$ b) $-\frac{2^{\cos x}}{\ln 2} + c$ c) $-\frac{1}{\ln x} + c$ d) $\frac{1}{4}(x^3 + x^2 - 1)^4 + c$ e) $-\frac{1}{4} \ln |3 - 2x^2| + c$
 f) $-\frac{1}{4} \cos^4 x + c$ g) $\frac{1}{\cos x} + c$ h) $-\sqrt{1-x^2} + c$ i) $e^{-\cos x} + c$

3. Riješite metodom supstitucije

- a) $\int \frac{x dx}{\sqrt{x+2}}$
 b) $\int x \cdot \sqrt[3]{x-3} dx.$

R: a) $-4\sqrt{x+2} + c$ b) $\frac{3}{7}(x-3)^{\frac{7}{3}} + \frac{9}{4}(x-3)^{\frac{4}{3}} + c$

7.1.2. METODA PARCIJALNE INTEGRACIJE

1. Riješite integrale primjenom metode parcijalne integracije

- a) $\int \ln x dx$
 b) $\int x \ln x dx$
 c) $\int x \cdot \ln(x^2 - 1) dx$
 d) $\int x \cos x dx$
 e) $\int x \sin x dx$
 f) $\int x \cdot 2^{-x} dx$
 g) $\int x \cdot \arctan x dx$
 h) $\int \arctan x dx$
 i) $\int \frac{\ln x dx}{x^3}$
 j) $\int \frac{x dx}{\sin^2 x}$
 k) $\int x \sin x \cos x dx$
 l) $\int x e^{-x} dx$
 m) $\int \frac{x dx}{\cos^2 x}$
 n) $\int e^{-x} \sin x dx.$

R: a) $x \ln x - x + c$ b) $\frac{x^2}{2} \ln x - \frac{1}{4}x^2 + c$ c) $\frac{1}{2}(x^2 - 1) \ln|x^2 - 1| - \frac{1}{2}x^2 + c$
d) $x \sin x + \cos x + c$ e) $-x \cos x + \sin x + c$ f) $\frac{-x \ln 2 - 1}{2^x \ln^2 2} + c$
g) $\frac{1}{2}x^2 \arctan x - \frac{1}{2}x + \frac{1}{2} \arctan x + c$ h) $x \arctan x - \frac{1}{2} \ln|1 + x^2| + c$
i) $\frac{-2 \ln x - 1}{4x^2} + c$ j) $-x \operatorname{ctg} x + \ln|\sin x| + c$ k) $\frac{1}{2} \left[-\frac{1}{2}x \cos 2x + \frac{1}{4} \sin 2x \right] + c$
l) $x e^x - e^x + c$ m) $x \operatorname{tg} x + \ln|\cos x| + c$ n) $-\frac{e^{-x}}{2} (\cos x + \sin x) + c$

7.1.3. INTEGRAL RACIONALNE FUNKCIJE

1. Riješite integrale

a) $\int \frac{dx}{x^2 + 3x - 4}$
b) $\int \frac{dx}{x^2 + 5x}$
c) $\int \frac{x-3}{x^3-x} dx$
d) $\int \frac{x^2+2}{-x^2+2} dx$
e) $\int \frac{x+1}{x^2-x+\frac{1}{4}} dx$
f) $\int \frac{dx}{x^3+x^2+2x+2}$
g) $\int \frac{2x-1}{x^2-x+2} dx$
h) $\int \frac{10+x}{12+x-x^2} dx$
i) $\int \frac{-x-4}{x^2-x} dx.$

R: a) $\frac{1}{5} \ln|x - 1| - \frac{1}{5} \ln|x - 4| + c$ b) $\frac{1}{5} \ln \left| \frac{x}{x+5} \right| + c$
c) $3 \ln|x| - \ln|x - 1| - 2 \ln|x + 1| + c$ d) $-x - \frac{\sqrt{2}}{2} \ln \left| \frac{x-\sqrt{2}}{x+\sqrt{2}} \right| + c$
e) $\ln \left| x - \frac{1}{2} \right| - \frac{3}{2x-1} + c$ f) $\frac{1}{3} \ln|x + 1| - \frac{1}{6} \ln|x^2 + 2| + \frac{\sqrt{2}}{6} \arctan \frac{x}{\sqrt{2}} + c$
g) $\ln|x^2 - x + 2| + c$

2. Riješite integrale

a) $\int \frac{x^2-2x+3}{x-1} dx$
b) $\int \frac{2x^2-2x+3}{x-1} dx$
c) $\int \frac{2x-1}{x-1} dx$

d) $\int \frac{2x^3 - 1}{x-1} dx$
e) $\int \frac{x^2}{x^2 - 1} dx$
f) $\int \frac{4x+3}{6-2x} dx$
g) $\int \frac{x^5 + x^4 - 8}{x^3 - 4x} dx.$

R: a) $\frac{x^2}{2} - x + 2\ln|x-1| + c$ b) $x^2 + 3\ln|x-1| + c$ c) $2x + \ln|x-1| + c$

d) $\frac{2}{3}x^3 + x^2 + 2x + \ln|x-1| + c$ e) $x + \frac{1}{2}\ln\left|\frac{x-1}{x+1}\right| + c$ f) $-2x - \frac{15}{2}\ln|x-3| + c$
g) $\frac{x^3}{3} + \frac{x^2}{2} + 4x + 2\ln|x| + 5\ln|x-2| - 3\ln|x+2| + c$

7.2. ODREĐENI INTEGRAL

1. Izračunajte sljedeće određene integrale

a) $\int_{-1}^3 3x dx$
b) $\int_1^5 \frac{dx}{x^2}$
c) $\int_0^1 \frac{\sqrt{x}\sqrt[3]{x}}{x} dx$
d) $\int_{\frac{1}{2}}^{\frac{\sqrt{3}}{2}} \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}}$
e) $\int_0^{\pi} \sin x dx$
f) $\int_0^{\pi} (x + \cos x) dx$
g) $\int_{-1}^1 (e^x - 2x) dx$
h) $\int_1^{10} \frac{2dx}{x}$
i) $\int_{-1}^1 \frac{dx}{x^2+1}.$

R: a) 12 b) $\frac{4}{5}$ c) $\frac{4}{3}$ d) $\frac{\pi}{6}$ e) 2 f) $\frac{\pi}{2}$ g) $e - e^{-1}$ h) $2\ln 10$ i) $\frac{\pi}{2}$

7.2.1. SUPSTITUCIJA U ODREĐENOM INTEGRALU

1. Izračunajte sljedeće integrale

a) $\int_1^2 \frac{x dx}{\sqrt{x^2-1}}$
b) $\int_0^{\frac{\pi}{2}} \sin(2x) dx$
c) $\int_0^2 2x \cdot (x^2 + 1)^3 dx$

- d) $\int_1^4 \frac{x dx}{\sqrt{1+2x}}$
 e) $\int_0^{\ln 2} \sqrt{e^x - 11} dx$
 f) $\int_0^2 (2 - 3x^2)(x^3 - 2x + 1)^3 dx$
 g) $\int_0^1 (e^x - 1)^4 \cdot e^x dx.$

R: a) $\sqrt{3}$ b) 1 c) 156 d) 3 e) $2 - \frac{\pi}{2}$ f) -156 g) $\frac{1}{5}(e - 1)^5$

7.2.2. PARCIJALNA INTEGRACIJA U ODREĐENOM INTEGRALU

1. Riješite sljedeće integrale primjenom formule za parcijalnu integraciju

- a) $\int_1^e \ln x dx$
 b) $\int_0^1 x \cdot e^{-x} dx$
 c) $\int_0^{\frac{\pi}{2}} x \cos x dx$
 d) $\int_0^{e-1} \ln(x+1) dx$
 e) $\int_{-1}^1 x \arctan x dx.$

R: a) 1 b) $1 - 2e^{-1}$ c) $\frac{\pi}{2} - 1$ d) 1 e) $\frac{\pi}{2} - 1$

7.2.3. NEPRAVI INTEGRALI

1. Izračunajte neprave integrale

- a) $\int_1^{\infty} \frac{dx}{x}$
 b) $\int_{-\infty}^3 e^x dx$
 c) $\int_{-\infty}^{\infty} \frac{dx}{1+x^2}$
 d) $\int_{-1}^1 \frac{dx}{(x-1)^3}$
 e) $\int_0^{\infty} x e^{-x} dx$
 f) $\int_0^1 \frac{dx}{\sqrt{x}}$
 g) $\int_1^3 \frac{dx}{(x-1)^2}.$

R: a) ∞ b) e^3 c) π d) $-\infty$ e) 1 f) 2 g) ∞

7.3. PRIMJENA ODREĐENOG INTEGRALA

7.3.1. POVRŠINA RAVNINSKOG LIKA

1. Nacrtajte lik omeđen krivuljama $y = 1 + x^2$ i $y = x + 3$ i izračunajte mu površinu.

$$R: P = \frac{9}{2}$$

2. Nacrtajte lik omeđen krivuljama $y = 6 - x - 2x^2$ i $y = 4x + 3$ i izračunajte mu površinu.

$$R: P = \frac{343}{24}$$

3. Nacrtajte lik omeđen krivuljama $x = 2$, $y = -2x + 2$, $y = \ln x$ i izračunajte mu površinu.

$$R: P = 2\ln 2$$

4. Nacrtajte lik omeđen krivuljama $y = 3-3x$, $y = \ln x$ i $x = 3$ i izračunajte mu površinu.

$$R: P = 3\ln 3 + 4$$

5. Skicirajte lik omeđen grafom funkcija $f(x) = x^2 + 2x - 3$ i $g(x) = 2x + 1$ i izračunajte mu površinu.

$$R: P = \frac{32}{3}$$

6. Izračunajte površinu omeđenu grafom funkcije $f(x) = \sqrt{x}$, osi y i pravcima $y = 1$ i $y = 3$.

$$R: P = \frac{26}{3}$$

7. Izračunajte površinu lika omeđenog krivuljama $y = -x^2 + 2x$ i pravcem $y = -x$.

$$R: P = \frac{9}{2}$$

8. Izračunajte površinu lika omeđenog krivuljama $y = 4 - x^2$ i $y = x^2 - 2x$.

$$R: P = 9$$

9. Izračunajte površinu lika omeđenog krivuljama $y^2 = x$ i $y = x + 2$.

$$R: P = \frac{9}{2}$$

7.3.2. DULJINA LUKA KRIVULJE

1. Izračunajte duljinu luka krivulje $y = \sqrt{(x+1)^3}$ između točaka s apscisom $x_1 = -1$ i $x_2 = 4$.

$$R: l = \frac{335}{27}$$

2. Izračunajte duljinu luka krivulje $y = x \cdot \sqrt{x}$, $x \in [0,5]$.

$$R: l = \frac{335}{3}$$

3. Izračunajte duljinu luka krivulje $y = \sqrt{(2x-1)^3}$ od točke A(0.5, 0) do točke u kojoj krivulja siječe pravac $x=4$.

$$R: l = \frac{511}{27}$$

7.3.3. VOLUMEN ROTACIONOG TIJELA

1. Izračunajte obujam tijela koje nastaje rotacijom oko osi x lika omeđenog krivuljom $y = \sqrt{x}$ te prvcima $y = 0$, $x = 0$ i $x = 4$.

$$R: V = 8\pi$$

2. Izračunajte obujam tijela koje nastaje rotacijom oko osi x lika omeđenog krivuljom $y = x^2 + 1$, osi x, $0 \leq x \leq 3$.

$$R: V = \frac{348}{5}\pi$$

3. Odredite obujam tijela koje nastaje rotacijom lika omeđenog parabolom $y = -x^2 + 4x$ i prvcem $y = x$ oko osi x.

$$R: V = \frac{108}{5}\pi$$

4. Izračunajte obujam tijela nastalog rotacijom oko osi x lika omeđenog parabolom $y^2 = 4x$ i prvcem $x = 1$.

$$R: V = 2\pi$$

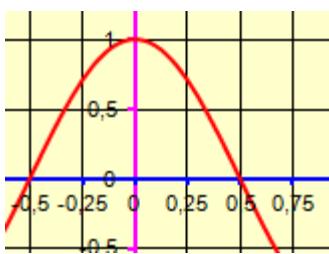
5. Izračunajte obujam tijela koje nastaje rotacijom oko osi x lika omeđenog grafom funkcije $y = x^3$ i prvcem $x = 1$.

$$R: V = \frac{\pi}{7}$$

8. PRIMJERI KOLOKVIJA I ISPITA

1. KOLOKVIJ IZ ANALIZE / ANALIZE 1

1. Odredite područje definicije funkcije $f(x) = \sqrt{-x^2 - x + 6}$.
 2. Odredite kompoziciju funkcija $(fog)(x)$ i $(gof)(1)$ ako je $f(x) = \log x + 5x$ i $g(x) = 10^{x-2}$.
 3. Napišite neku logaritamsku funkciju s bazom manjom od 1 i nacrtajte je. Odredite joj domenu. Koliki je $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x)$?
 4. Izračunajte: a) $\lim_{x \rightarrow \infty} \sqrt{x-1} - \sqrt{x}$ b) $\lim_{x \rightarrow -3} \frac{x^2 + x - 6}{x + 3}$.
 5. Odredite derivaciju funkcije a) $f(x) = \sqrt{2x^4 - 2x^3 + 1}$ b) $f(x) = \sin^2(2x^4 - 5)$.
 6. Kako glasi jednadžba tangente na graf funkcije $f(x) = x \ln x$ u točki $(1,0)$?
 7. Nacrtajte funkciju i odredite je li neprekidna u točki $x_0=0$? Obrazložite odgovor.
- $$f(x) = \begin{cases} e^x, & x < 0 \\ x-1, & x \geq 0 \end{cases}$$
8. Odredite intervale monotonosti i ekstreme funkcije $f(x) = \frac{6}{x^2 + 3x + 4}$.
 9. Odredite sve asymptote grafa funkcije $f(x) = \frac{-2x^2 - 5}{x + 1}$.
 10. Na slici je dan graf derivacije $f'(x)$ funkcije $f(x)$. Odredite lokalne ekstreme funkcije f .

Rješenja:

1. $D(f) = [-3, 2]$
2. $fog(x) = x - 2 + 5 \cdot 10^{x-2}$, $gof(1) = 10^3$
3. $D(f) = (0, \infty)$, $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \infty$

4. a) 0 b) -5

5. a) $f'(x) = \frac{8x^3 - 6x^2}{2\sqrt{2x^4 - 2x^3 + 1}}$ b) $f'(x) = 2\sin(2x^4 - 5) \cdot \cos(2x^4 - 5) \cdot 8x^3$

6. $y = x - 1$

7. Nije neprekidna

8. Na $(-\infty, -\frac{3}{2})$ raste, na $(-\frac{3}{2}, \infty)$ pada, $(-\frac{3}{2}, \frac{24}{43})$ je maksimum.

9. $x = -1$ je vertikalna asimptota, $y = -2x + 2$ je kosa asimptota.

10. $(-\frac{1}{2}, f(-\frac{1}{2}))$ je lokalni minimum, $(\frac{1}{2}, f(\frac{1}{2}))$ je lokalni maksimum.

2. KOLOKVIJ IZ ANALIZE / ANALIZE 1

1. Izračunajte a) $\int \frac{\sin \sqrt{x}}{\sqrt{x}} dx$ b) $\int \frac{-x-4}{x^2-x} dx$ c) $\int (3x+2)\cos x dx$.

2. Nacrtajte lik omeđen krivuljama $y = 1 + x^2$ i $y = x + 3$ i izračunajte mu površinu.

3. Lik omeđen krivuljom $y = \sqrt{\frac{2x+5}{x^2+4}}$, x-osi za $x \in [0,1]$ rotira oko x-osi. Izračunajte volumen tako nastalog tijela.

4. Napišite prva dva člana niza $a_n = \frac{1-5n^2}{2n^2+2n+4}$. Je li niz konvergentan?

5. Odredite interval konvergencije reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{3^n(n+1)}{n!}(x+1)^n$. Konvergira li red za $x = 0$?

6. Pomoću Taylorovog polinoma drugog stupnja u okolini točke $x_0 = 0$ izračunajte približnu vrijednost funkcije $f(x) = \ln(2x+1)$ za $x = 0.1$.

Rješenja:

1. a) $-2\cos\sqrt{x} + c$ b) $4\ln|x| - 5\ln|x-1| + c$ c) $(3x+2)\sin x + 3\cos x + c$

2. $P = \frac{9}{2}$

3. $V = \pi[\ln 5 - \ln 4 + \frac{5}{2}\operatorname{arctg}\frac{1}{2}]$

4. $a_1 = -\frac{1}{2}, a_2 = -\frac{19}{16}$, niz je konvergentan.

5. $r = \infty$, red konvergira $\forall x \in R$

6. $P_2(x) = 2x - 2x^2$, $P_2(0.1) = 0.18$

ISPIT IZ ANALIZE 1/ANALIZE

I DIO

1. Odredite područje definicije, nul točke, intervale monotonosti i lokalne ekstreme funkcije

$$f(x) = \sqrt{-x^2 + 6x - 5}.$$

2. Odredite sve asimptote grafa funkcije $f(x) = \frac{2-x^3}{x^2-1}$ i pokažite računski.

3. Odredite f' ako je a) $f(x) = \sin^2(5x-11)$ b) $f(x) = e^{x^2} + 2x^2$

c) $f(x) = \frac{2}{x^5} + 3x^3 \sqrt[4]{x^3}.$

4. Zadana je funkcija $f(x) = \begin{cases} 4-x^2 & x \leq 2 \\ x+a & x > 2 \end{cases}$. Odredite vrijednost parametra a tako da funkcija f

bude neprekidna. Za dobivenu vrijednost parametra a nacrtajte funkciju $f(x)$.

II DIO

1. a) Ispitajte konvergenciju reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(n-6)^n}$

b) Odredite radijus i interval konvergencije reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{2^n} (x-2)^n$. Konvergira li red za $x = -1$?

2. Pomoću Taylorovog polinoma drugog stupnja u okolini točke $x_0 = 1$ izračunajte približnu vrijednost funkcije $f(x) = \ln x$ za $x = 1.1$.

3. Izračunajte a) $\int \left(2 - \frac{2}{x^3}\right) \sqrt{x^3} \cdot \sqrt[4]{x} dx$ b) $\int x \ln x dx$

c) $\int \frac{x^2 - 2x + 3}{x-1} dx.$

4. Skicirajte lik omeđen grafom funkcija $f(x) = -x^2 - 2x + 3$ i $g(x) = -2x - 1$.

Izračunajte površinu tog lika.

Rješenja:

I DIO

1. $D(f) = (-2, 3)$, funkcija raste na intervalu $(-2, \frac{1}{2})$ a pada na intervalu $(\frac{1}{2}, 3)$. Točka

$(-\frac{1}{2}, \ln \frac{21}{4})$ je stacionarna točka (maksimum funkcije).

2. $x = 1$ i $x = -1$ su vertikalne asimptote, $y = -x$ je kosa asimptota.

3. a) $f'(x) = 10\sin(5x - 11) \cdot \cos(5x - 11)$

b) $f'(x) = 2x \cdot e^{x^2} + 4x$

c) $f'(x) = -10x^{-6} + \frac{45}{4}x^{\frac{11}{4}}$

4. $a = -2$

II DIO

1. a) Red konvergira

b) $r = 0$, red ne konvergira za $x = -1$

2. $P_2(x) = x - 1 - \frac{1}{2}(x - 1)^2$

$P_2(1.1) = 0.05$

3. a) $\frac{16}{21}x^{\frac{21}{8}} + \frac{16}{3}x^{-\frac{3}{8}} + c$

b) $\frac{1}{2}x^2 \ln x - \frac{x^2}{4} + c$

c) $\frac{x^2}{2} - x + 2\ln|x - 1| + c$

4. $P = \frac{32}{3}$

ISPIT IZ ANALIZE 1/ANALIZE

I DIO

1. Odredite područje definicije, nul točke, intervale monotonosti i lokalne ekstreme funkcije

$$f(x) = \frac{x^2+25}{x^2-25}.$$

2. Odredite vertikalne asimptote grafa funkcije $f(x) = \frac{2x^2+1}{3x+6}$. Ima li graf lijevu kosu asimptotu? (ako ima, napišite njenu jednadžbu)

3. Odredite f' ako je a) $f(x) = \operatorname{tg}^3(4x-1)$ b) $f(x) = e^x \sin 3x$

c) $f(x) = \frac{3}{x} + 2x^2 \sqrt[4]{x^3}$.

4. Zadana je funkcija $f(x) = \begin{cases} 0.5^x & x < 0 \\ 2a & x = 0 \\ 1-x & x > 0 \end{cases}$. Odredite vrijednost parametra a tako da funkcija f bude neprekidna. Za dobivenu vrijednost parametra, nacrtajte funkciju $f(x)$.

II DIO

1. a) Ispitajte konvergenciju reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{2 \cdot 3^n}{n^2 + 2}$

b) Odredite radius i interval konvergencije reda $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{2^n} (x-3)^n$. Konvergira li red za $x=2$?

2. Napišite Taylorov polinom četvrtog stupnja za funkciju $f(x) = e^{-x}$ u okolini točke

$$x_0 = -2.$$

3. Izračunajte a) $\int \frac{x^2 - 2x + 3}{x-1} dx$ b) $\int \frac{x}{\sin^2(x^2 - 3)} dx$

c) $\int \left(\sqrt{x} - \frac{5}{x^3} \right) \sqrt{x^5} \sqrt{x} dx.$

4. Izračunajte površinu lika omeđenog grafom funkcije $f(x) = x^2 - 3x$ i x osi za $x \in [0, 3]$.

Rješenja:

I DIO

1. $D(f) = \mathbb{R} \setminus \{-5, 5\}$, nul točaka nema, funkcija raste na $(-\infty, 0)$ a pada na $(0, \infty)$. Točka $(0, -1)$ je lokalni maksimum funkcije.
2. $x = -2$ je vertikalna asimptota funkcije, $y = \frac{2}{3}x - \frac{4}{3}$ je kosa asimptota.
3. a) $f'(x) = \frac{12tg^2(4x-1)}{\cos^2(4x-1)}$
b) $f'(x) = e^x \sin 3x + 3e^x \cos 3x$
c) $f'(x) = -3x^{-2} + \frac{11}{2}x^{\frac{7}{4}}$
4. $a = \frac{1}{2}$

II DIO

1. a) red divergira
b) $r = 0$, red ne konvergira za $x = 2$.
2. $P_4(x) = e^2 - e^2(x+2) + \frac{e^2}{2}(x+2)^2 - \frac{e^2}{6}(x+2)^3 + \frac{e^2}{24}(x+2)^4$
3. a) $\frac{x^2}{2} - x + 2\ln|x-1| + c$
b) $-\frac{1}{2}ctg(x^2 - 3) + c$
c) $\frac{4}{17}x^{\frac{17}{4}} - \frac{20}{3}x^{\frac{3}{4}} + c$
4. $P = \frac{9}{2}$

9. LITERATURA

1. Rivier, Karmen: Matematika, Zbirka riješenih zadataka, Veleučilište u Splitu, Split, 2003.
2. Antoliš, S., Copić, A., Antončić, N.: Matematika 4, Udžbenik sa zbirkom zadataka, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
3. Dakić, B., Elezović, N.: Matematika 4, Udžbenik i zbirka zadataka, Element, Zagreb, 2007.
4. Javor, Petar: Uvod u matematičku analizu, Školska knjiga, Zagreb, 1988.
5. Dohvaćeno s
http://matematika.fkit.hr/staro/matematika_2/vjezbe/2%20-%20odredjeni%20integral%20i%20primjene.pdf
6. Beban – Brkić, Jelena: Realne funkcije; Dohvaćeno s
<http://www2.geof.unizg.hr/~jbeban/M1/06.pdf>
7. Pašić, Mervan: Funkcije; Dohvaćeno s
https://www.fer.unizg.hr/_download/repository/C3Funkcije.pdf